

فروشگاه ، بزرگترین سایت تخصصی معماری

جهت مشاهده آموزش نرم افزارهای معماری از صفر تا ۱۰۰ با زبان فارسی و با

کمترین هزینه [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت مشاهده نقشه ها ، پایان نامه و طرح های نهایی آماده معماری جهت کانسپت

گرفتن و یا تحویل پروژه [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت مشاهده مقالات ، رسالات و مطالعات نهایی آماده معماری جهت تحویل

پروژه [اینجا](#) را کلیک کنید.

بزرگترین سایت تخصصی معماری WWW.CADYAR.COM

جهت عضویت در کانال ما در تلگرام کافیسیت روی عکس زیر کلیک کنید.

برای انجام پروژه های عمران و معماری با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰

آیدی تلگرام

<https://t.me/Cadyar>

آیدی تلگرام

<https://t.me/Cadyarmemar>

Vrya.cadyar@gmail.com

جهت مشاهده مطالب زیر به صورت رایگان کافیسیت روی لینک روبرو عنوان موردنظر کلیک کنید

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=473](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=473)

دانلود رایگان کتب معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=262](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=262)

آموزش رایگان پست پروداکشن در معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1377](http://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1377)

دانلود رایگان مقالات معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=206](http://www.cadyar.com/?cat=206)

دانلود رایگان نقشه های معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=1300](http://www.cadyar.com/?cat=1300)

دانلود رایگان رساله و مطالعات معماری

[HTTP://WWW.CADYAR.COM/?CAT=283](http://www.cadyar.com/?cat=283)

آموزش رایگان نرم افزار های معماری

جهت مشاهده مطالب کاربران مهمان که مطالب خود را به صورت رایگان و یا در قبال هزینه به اشتراک گذاشته اند در سایت کدیاری [اینجا](#) کلیک کنید.

شما نیز میتوانید مطالب خود را در سایت کدیاری به اشتراک بگذارید تا بدون هیچ هزینه ای صاحب شغل دوم شوید. جهت اشتراک گذاشتن مطالب خود [اینجا](#) را کلیک کنید.

جهت دریافت هرگونه رساله و مطالعات معماری با قیمت پایین با ما تماس بگیرید.

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰

قسمتی از کاملترین رساله طراحی موزه هنر همراه با نقشه در ۱۱۶ صفحه در قالب ورد:

هدف از این فصل ارائه تعریف موزه است و برای رسیدن به این هدف سعی در ارائه تعاریف مختلفی که در این زمینه وجود دارد شده است. در ادامه به جهت دقیق تر بودن تعریف گونه های مختلف موزه ها، به طبقه بندی انواع مختلف آن ها پرداخته و عملکرد این پایان نامه، در طراحی به نتیجه بهتری رسید.

تعاریف

ریشه یابی واژه موزه

ریشه واژه موزه از لغت یونانی «موزین» به معنای مقرر زندگی موز الهه هنر و صنایع در اساطیر یونانی باستان اقتباس شده است و در زبان انگلیسی تلفظ میوزیم و در زبان فرانسه موزه را به خود گرفته است. در حوالی دهه ۱۲۹۰ ه.ق تلفظ فرانسه «موزه» به زبان فارسی نیز راه یافت. پیشینه آن باز می گردد به سفرهای ناصرالدین شاه قاجار به اروپا و دیدن موزه های آن دیار و تصمیم او به ایجاد مشابه آن در ارگ سلطنتی تهران و انتخاب نام «موزه» برای آن^۱

تعریف یونسکو از موزه

ایکوم شورای بین المللی موزه وابسته به سازمان فرهنگی، علمی و تربیتی سازمان ملل متحد یونسکو در بند ۳ و ۴ اساسنامه خود که جامع ترین تعریف موزه است. چنین می گوید: «موزه موسسه ای است دائمی و بدون هدف مادی که درهای آن به روی همگان گشوده است و در خدمت جامعه و پیشرفت آن فعالیت می کند. هدف موزه ها تحقیق در آثار و شواهد بر جای مانده انسان و محیط زیست او، گردآوری، حفظ و بهره وری معنوی و ایجاد ارتباط بین این آثار، به ویژه به نمایش گذاردن آنها به منظور بررسی و بهره وری معنوی است». علاوه بر این اکنون موارد مشروحه زیر را نیز مشمول تعریف یاد شده تشخیص می دهد:

۱- موسسات حفظ و نگهداری و تالارهای نمایشی که پیوسته به وسیله کتابخانه ها و مراکز بایگانی نگهداری و تامین می شوند.

۲- اماکن و آثار باستانی، طبیعی، مردم شناسی و تاریخ ای که به علت فعالیت در زمینه های گردآوری، حفظ و نگهداری و نمایش آثار باستانی دارای اهمیت می باشند.

۳- موسساتی از قبیل باغ های حیوان شناسی و گیاه شناسی و نمایشگاه جانوران زمینی و موجودات آبی و غیره که نمایشگر نمونه های موجودات زنده می باشند.

۴- ذخایر طبیعی

۵- مراکز علمی و نمایشگاه های فضایی

تعریف و تاریخچه دانش موزه داری

تمامی کارهایی که منجر به تاسیس و راه اندازی یک موزه می گردد به طور کلی موزه داری نام دارد. دانش موزه داری در عمل دارای دو بخش است که در واقع مکمل یکدیگرند، یکی گردآوری و نگهداری مجموعه و دیگری بهره بردای از آن .

پیشینه دانش موزه داری به معنای امروزی آن به دو قرن پیش باز می گردد. در قرن ۱۸ م در اروپا مجموعه داران بیش از پیش به مطالعه علمی علوم و کاربرد انجام می گرفت، ولی بی شک اقدام گاسپر. اف. نایکل نقطه عطف مطالعات و طبقه بندی مجموعه هاست. نامبرده بازرگان ثروتمند ساکن شهر هامبورگ بود که به مشاورین پژوهشگر و با ذوق خود ماموریت داده بود قابل ترین و کارآمدترین اشیاء زندگی طبیعی، علمی و هنری زمان را گردآوری کنند و آنها را با بهترین شیوه ها طبقه بندی کرده، برای نگهداری آنها با روش های علمی اقدام نمایند. حاصل این پژوهش به صورت یک جزوه مبانی یا دستورالعمل برای استفاده مجموعه داران در سال ۱۷۲۷ م . منتشر گردید. جزوه را «میوزیوگرافیا» که واژه ای است لاتین مرکب از دو بخش «موزه» و «گرافیا» به معنای نگارش، نام نهادند، تلفظ این واژه در زبان فرانسه «موزه اوگرافی» است. مرحله دوم کار مطالعه و تدوین آثار را دانشمندی به نام گینو و اعضای دایره المعارف فرانسه انجام دادند. این گروه در راه سازماندهی دانش های موجود حرکت قدرتمندی را آغاز کرد. بخشی از آن از طریق مطالعه مجموعه ها انجام گرفت و به دنبال آن کتابها چندی درباره طبق بندی و تنظیم گروه گسترده ای از اشیاء منتشر شد. تا پایان جنگ جهانی دوم در اکثر کشورهای اروپایی از واژه «موزه اوگرافی» برای بیان امور کلی مربوط به موزه استفاده می شد، ولی پس از جنگ جهانی دوم فرانسه نیز به پیروی از یک اندیشه وحدت علمی، از کشورهای انگلیسی زبان پیروی کرد و از آن پس «موزه اولوژی» را به کاربرد که به هر حال دارای مفهومی وسیعتری است . گسترش موزه ها توسعه تئوری و تکنیک یا فنون موزه ای را نیز طلب می کرد. اکنون بنابر یک موافقت بین المللی، واژه موزه اولوژی برابر موزه شناسی بخش نظری یعنی تاریخ موزه ها و حکمت و تئوری موزه ها را در بر می گیرد.

واژه موزه اوگرافی یا موزه نگاری در برگیرنده بخش علمی یا توصیف عملی کار است و این دو بخش ، یعنی دانش موزه شناسی همراه با هنر موزه نگاری است که همزمان پیام موزه را به گروه های مختلف بازدید کننده انتقال می دهد.

شورای بین المللی موزه ها بعد از جنگ جهانی اول، ضرورت تاسیس سازمان موزه ها را بر بنیاد همکاری بین المللی احساس کرد و در سال ۱۹۲۶ م . «دفتر بین الملل موزه» به یاری جامعه ملل به وجود

آمد و سپس در سال ۱۹۴۷ م این دفتر تغییر نام داد. «شورای بین المللی موزه ها» ایکوم نام گرفت و تحت سرپرستی یونسکو درآمد و توانست موزه داری و فعالیت موزه داران را تحت ضوابطی سازمان داده، در سطح جهانی گسترش دهد.

ایکوم غیر دولتی و غیر انتفاعی و نمایانگر نقش موزه ها و حرفه موزه داری است.

این شورا در محدوده وظایف خود روابط نزدیکی از نظر همکاری و مشاوره با یونسکو، سازمان های ملی، منطقه ای و بین المللی دولتی و غیر دولتی در خصوص موزه ها و همچنین مقامات مسئول موزه و کارشناسان سایر سازمان ها دارد.

اهداف اصلی ایکوم را می توان چنین خلاصه کرد:

- ۱- حمایت از موزه ها و سازمان موزه ها، تاسیس، تصویب و حمایت از حرفه موزه داری
- ۲- برقراری همکاری و کمک متقابل بین موزه ها و اعضای حرفه موزه داری در کشورهای مختلف
- ۳- تاکید بر اهمیت نقش موزه ها و حرفه موزه داری هر جامعه به منظور گسترش سطح شناخت و ارتقای میزان درک بیشتر مردم از فرهنگ خود

طبقه بندی و انواع موزه ها

مناسب ترین شیوه برای طبقه بندی موزه ها بر اساس مجموعه موزه می باشد. موضوع مجموعه یا آنکه از چه دیدگاهی به آثار تشکیل دهنده آن نگاه شود مبنای این طبقه بندی قرار می گیرد، زیرا ماهیت آثار و اندیشه های وابسته به آن است که اهداف و فعالیت های موزه را تعیین می کند. از این رو، به طور کلی موزه ها را در سه گروه می توان قرار داد:

- ۱- موزه های تاریخی
- ۲- موزه های هنری
- ۳- موزه های علوم

موزه های تاریخی

تمامی موزه هایی که مجموعه آنها با دید تاریخی تنظیم و گردآوری شده و در یک دورنمای تاریخی در معرض نمایش قرار گرفته است موزه تاریخی به شمار می آید. با در نظر گرفتن این نکته که در تعریف جدید تاریخ روند تکامل یک منطقه یک کشور یا یک استان طی یک دوران محدود یا در دورنمای قرن های متمادی مورد نظر است. تعریف تمامی جنبه های تکامل یک جامعه یا منطقه چون تکامل اقتصادی، اجتماعی، آرمانی (ایدئولوژیک) و قومی مورد نظر می باشد و دیدگاه های ناشی از وقایع تاریخی محض فقط در حد معقول در آن دورنما منظور می گردد.

بر اساس موزه های تاریخی وسیعتری گروه موزه ها را تشکیل می دهند و دارای زیر مجموعه های متعددی از قبیل موارد ذیل می باشند:

- ۱- موزه های باستانشناسی
- ۲- موزه های اماکن باستانی
- ۳- موزه های انسان شناسی (مردم شناسی)
- ۴- خانه های تاریخی و مسکن شخصیت های فرهنگی، هنری و سیاسی
- ۵- تاریخچه علوم مختلف

موزه های باستانشناسی

ویژگی این موزه ها در آن است که تمامی مجموعه و یا تعداد زیادی از آن مستقیماً از طریق کاوش های باستانشناختی به دست آمده است : کاوش های علمی، تجاری و یا یافته های اتفاقی

در کشورهای برخوردار از تمدن کهن این موزه ها اهمیت ویژه ای دارند، در درجه اول بازدید کننده خارجی را با پیشینه تاریخی کشور آشنا می کنند و شوق شناخت تاریخ و فلسفه آن کشور در او برانگیخته، موجب درک جهان بینی مردمان آن تمدن باستانی می شوند. در مورد بازدید کننده داخلی نیز موجب شناخت و کسب هویت فرهنگی و ملی او می گردند. در کشورهای در حال توسعه، موزه ها با نمایش آثار گران بهای بازمانده از تمدن باستانی کشور خود همبستگی و تعلق آن را در بازدید کننده داخلی بیدار کرده، آنها را به حفظ و نگهداری آن متقاعد می سازند.

موزه های اماکن باستانی

این گروه موزه ها اغلب در محل حفاریهای باستانشناسی یا در بناهای باستانی، پرستشگاه ها، خانه های تاریخی و ... تشکیل می شود و مکمل بازدید از محل است. این موزه ها اغلب دورتر از مراکز سکونتی قرار دارند و بازدید کننده آنها را اغلب جهانگردان خارجی و گردشگران تشکیل می دهند و به عبارت دیگر، بازدید کننده های عبوری می باشند. در این مورد موزه داران باید کوشش کنند تا شیوه تعبیر و تفسیری را که مایلند از مجموعه ارائه دهند متناسب با یک بازدید کوتاه باشد. به این منظور باید موضوع موزه را باید بر مبنای مجموعه کوچکتری قرار دهند و در جوار آن برای تکمیل پیام موزه از خدمات مختلف و نیز وسایل سمعی و بصری یاری گیرند.

موزه های انسان شناسی (مردم شناسی)

این موزه ها از گروه موزه های تاریخی اند که به طور مثالر به دورانی از تاریخ یک کشور و یا یک منطقه می پردازند. در حال حاضر این نوع موزه ها را در اکثر کشورها موزه ها تاریخ فرهنگی می نامند. محدوده فعالیت این نوع موزه ها مطالعه فرهنگ هایی است که به دوران پیش از ورود صنعت ماشینی به منطقه و یا دوران آغاز صنعتی شدن مربوط می گردد و در حال حاضر به شدت مورد تهدید جهت تمدن صنعتی است.

اهداف و عملکرد فرهنگی یک موزه ی انسان شناسی از یک سو نشان دادن اهمیت و ارزش و قابل احترام بودن میراث ملی جوامع مختلف و از سوی دیگر نمایش وابستگی، مشترکات و توجه به مرکز مشترک تمدن ها علی رغم اختلاف نژادهاست. در کشورهای صنعتی یا در حال صنعتی شدن به رشته مردم شناسی از علوم انسان توجه بسیار می شود تا ارتباط میان بازمانده ارزش های سنتی و صنعتی شدن را برقرار کرده، موجب آشتی میان آنها گردد. موزه های انسان شناسی بیش از هر نوع دیگر موزه با موضوع اصلی خود که مردم شناسی است ارتباط تنگاتنگ دارند و در واقع مرکز پژوهش می باشند، پژوهش هایی در زمینه فرهنگ مادی، ساختار اجتماعی، باورها و سنت ها، سیر و سلوک و اخلاق اقوام مختلف و همچنین مطالعه هنرهای پیش از صنعتی شدن و یا در حال صنعتی شدن جوامع مختلف و یافتن راه هایی برای نجات آنها از آثار فاجعه آمیز تهدیدهای تمدن صنعتی .

موزه های انسان شناسی مستقر در هوای آزاد از جاذبه بسیاری برخوردار است. زیرا موجب می شود تا اقوام مختلف بخشی از محیط زیست انسانی خود را شناخته، به آن احترام گذارند و در پی آن،

سنت های در حال از میان رفتن خود را زنده نگاه دارند. از آنجا که مردم شناسی دانش زندگی است، در ارائه آن باید از فنون جدید ایجاد بستر فرهنگی و طبیعی و یا نشر اطلاعات جنبی و تکمیلی از طریق وسایل سمعی و بصری و یا علوم رایانه ای استفاده کرد.

موزه های هنری

موزه های هنری موزه هایی هستند که مجموعه آنها صرفاً به دلیل ارزش زیبایی شان جمع آوری شده و در معرض نمایش قرار گرفته است. ممکن است سازنده اثر به هنگام کار، خلق زیبایی را مد نظر نداشته باشد ولی با این حال اثر او در مجموعه جای مناسب پیدا کرده باشد. نظر به اینکه هنر دارای جلوه های بی شماری است، موضوع مجموعه های هنری نیز بسیار گسترده است. آثار نقاشی، پیکره سازی و هنرهای گرافیک، تزئینی، کاربردی صنعتی می توانند مجموعه هایی برای موزه های هنری باشند، همچنین آثار تمدن های باستانی، عتیقه ها، هنرهای عامیانه و هنرهای ابتدایی چنانچه با دید هنری به آنها نگاه شود و بر مبنای همان دیدگاه در مجموعه ای تنظیم شوند می توانند بخشی از موزه های هنری و یا یک موزه کامل را تشکیل دهند. موزه های هنری ای که در سال های اخیر تشکیل شده اند هنرهای دیگری چون فیلم، موسیقی و تئاتر را هم در مجموعه خود گنجانیده اند و بازدید کننده آنها اغلب دوستداران هنر هستند. در نتیجه موزه های هنری جایگاه خاصی را در پر کردن اوقات فراغت شهروندان شهرهای بزرگ به دست آورده اند و همچنین در برنامه های جهانگردی نیز از جایگاه مناسبی برخوردارند.

آموزش در موزه های هنری مقوله خاصی است. در سیستم های آموزشی که آموزش هنر در برنامه های دبستانی، دبیرستانی و حتی آموزش عالی در سطح وسیع گنجانده شده است موزه های هنری جزء تفکیک ناپذیر سیستم آموزشی و منبع وسیع کمک های بصری برای هنرآموزان می باشند. در سیستم هایی که آموزش هنر به طور رسمی جایگاهی ندارد موزه ها می توانند با تهیه و تنظیم شیوه های آموزشی این کمبود را جبران نمایند، مانند تشکیل کلاس های درسی نظری و مجموعه سخنرانی های ساده برای نوجوانان مقطع راهنمایی یا دبیرستان و هنرستان ها

موزه علمی

این گروه موزه ها فعال ترین و دارای بیشترین بازدید کننده در جهان صنعتی هستند و بی شک دارای پیشرفت های حیاتی و اساسی در زمینه موزه شناسی و موزه نگاری، فنون و نحوه ی ارائه و نمایش

آثار بوده اند. ارائه ی خدمات علمی به بازدید کننده در این موزه ها از راه های گوناگون و بر اساس چند عامل مختلف است:

- ۱- مجموعه آثار طبیعی مانند مجموعه های زمین شناسی، گیاه شناسی، زیست شناسی و غیره
- ۲- مجموعه آثار واقعی مانند ابزار و ادوات و ماشین های گوناگون از قدیمی ترین دوران تا عصر حاضر در تمامی زمینه های علوم، مانند علوم محض و علوم تجربی
- ۳- نقشه های مختلف، بخصوص زیست نما (دیوراما)^۲، مجسمه، ماکت و مدل های متحرک
- ۴- نمایش ها و کارهای توجیهی و دمونستراسیون^۳، مانند تمرین با ابزار فیزیکی، که بازدید کننده خود نیز در اجرای آن شرکت می نماید، رصد خانه (پلانتاریوم)^۴، هرباریوم^۵ و نمایشگاه ها
- ۵- بازدیدهای میدانی

با استفاده و ترکیب این عوامل است که موزه آگاهی های لازم را برای مخاطبان خود تدارک و ارائه می نماید.

میدان فعالیت موزه های علوم گسترده است ولی به طور کلی آنها در دو نظام علوم طبیعی و علوم و فنون قرار می گیرد که هر یک خود دارای زیر مجموعه های متعددی هستند.

موزه های علوم طبیعی

این موزه ها اشتیاق انسان ها را به درک و تحسین طبیعت برانگیخته، همگان را به حفظ و حراست آن ترغیب می کند و همچنین محیط زیست طبیعی انسان را در یک بستر اکولوژیکی و تاریخی در معرض دید بازدید کننده قرار داده، ماهیت تکامل طبیعت و انسان را به زبان ساده و قابل فهم برای تمام گروه های اجتماعی به نمایش در می آورد. این موزه ها با مجموعه های متنوع چند میلیونی خود امکانات وسیعی را در اختیار پژوهشگران در سطوح مختلف قرار می دهد.

موزه های علوم طبیعی در زمینه های زمین شناسی، دیرینه شناسی، زیست شناسی، گیاه شناسی، اکولوژی و انسان شناسی (آنتروپولوژی) فعالیت دارند. بخش آنتروپولوژی این موزه ها نمونه های مردم شناسی و قوم شناسی و باستانشناسی را نیز گردآوری می نمایند، ولی هر

---

^۲ - diorama

^۳ - demonstration

^۴ - planetarium

^۵ - herbarium

موزه آن را از دیدگاه علمی خود تعبیر و تفسیر می کند، به طور مثال یک مجموعه از آثار مفرغی لرستان، در موزه های هنری نمایانگر هنرهای باستانی است در حالی که از نظر مردم شناسی و قوم شناسی اسناد معتبری درباره برقراری و سکونت اقوام جدید در منطقه و مهارت های فنی آنها می باشد.

در پاره ای از موزه های تاریخ علوم طبیعی و محیط و یا انسان شناسی مجموعه با دید هنرهای کاربردی نیز تنظیم می گردد، مانند اقتصاد کشاورزی، اقتصاد گیاهشناسی. در مجموعه های زیست شناسی موضوع هایی چون بیولوژی انسانی بهداشت و بهداشت محیط مطرح می شود. موزه های مردم شناسی نیز در این زمینه می توانند در میدان محدودی فعالیت داشته باشند. اماکن طبیعی نیز چون موزه های علوم طبیعی، مانند غارهای طبیعی، آتشفشان ها، محل سنگواره ها، پارک های طبیعی و غیره همراه با اطلاعات علمی و تاریخی در اختیار بازدید کننده ها قرار می گیرند.

موزه های علوم و فنون

این موزه ها درباره پژوهش و فرایند توسعه اطلاعات کافی ارائه می دهند و این احساس را در همگان القا می کنند که آنان نیز در پیشرفت فن آوری سهم بوده اند. عملکرد موزه های علوم و فنون کاملاً آموزشی می باشد و فعالیت آنها بسیار با ارزش و گوناگون و در نقاط مختلف پراکنده است. اکثر این موزه ها دارای مجموعه های خاص برای برپایی نمایشگاه های سیار در نقاط دور دست و محروم هستند و برخی از این موزه ها نیز از طرح موسوم به «موزه اوبوس» استفاده می کنند و یا مجموعه های ساده علمی را به مدرسه هایی که فاقد آزمایشگاه می باشند ارسال داشته ، برای مدت های مناسب به موسسات فرهنگی امانت می دهند.

چند سالی تمایل بر آن بود که برای این موسسات از نام «موزه» استفاده نشود و نام «مرکز علوم و تکنولوژی» برای آنها به کار برده شود، مانند مراکزی که زیر پوشش یونسکو می باشند، ولی این امر بعدها چندان مورد استقبال قرار نگرفت.

موزه های علوم زیر مجموعه های متنوعی دارد، از قبیل رشته علوم محض (به استثنای تاریخ که از جمله موزه های تاریخ است) موزه های علوم و فن آوری و موزه های علوم کاربردی که دارای چندین تخصص می باشند.

موزه های علوم کاربردی

این گروه موزه ها در واقع سرسلسله موزه های علوم و تکنولوژی هستند و از جمله نهادهای فرهنگی محبوب کودکان، نوجوانان و جوانان در کشورهای صنعتی می باشند، زیرا درک زندگی ماشینی را برای انسان امروزی آسان می سازند. در این موزه ها اصول علمی به زبان ساده تشریح شده و کاربرد آنها توسط ابزار و ماشین ها و روش های صنعتی برای بازدید کننده نشان داده شده است. اکثر بازدید کنندگان می توانند خود وسایل را به کار گیرند و یا به حرکت درآورند و حتی کوشش های پیچیده را تجربه کنند.

موزه های علوم کاربردی در رشته پزشکی دارای زیر مجموعه هایی چون موزه های بهداشت پزشکی و دندان پزشکی، موزه های روان درمانی و بیهوشی و غیره است. رشته های دیگر این گروه موزه ها شامل نفت و معادن، کشاورزان، ترابری و غیره می باشد.

موزه های مردم شناسی نیز در یک محدوده دیگر می توانند در زمینه علوم کاربردی عمل نمایند، زیرا در موزه های مردم شناسی، تمدن پیش از صنعتی شدن و یا آغاز صنعتی شدن جوامع مختلف را نشان می دهند.^۶

فصل چهارم :

ضوابط طراحی، برنامه فیزیکی و روابط فضاها

استاندارد ها و ضوابط طراحی

به طور کلی در محاسبه حدودی متناسب مابین فضاهاى مختلف موزه، قانونى تحت عنوان قانون سه ثلث وجود دارد. " قانون سه ثلث مى گوید که سطح زیر بنای موزه باید به سه قسمت تقریباً مساوی تقسیم شود، بخشی به گالریهای نمایشگاه دائمی، بخشی به محل های نگهداری و بخش دیگر به فضاهاى پذیرایی، فعالیت ها و نمایشگاه هاى موقت اختصاص یابد"^۷ این قانون مى تواند به عنوان راهنمایى برای موزه ها به طور عام قرار گیرد و نسبتى دقیق و غیر قابل تغییر نمى باشد.

جانمایی سایت موزه

مکانی که موزه در آن واقع می شود اهمیت فراوان دارد و باید دارای امتیازات خاص باشد. موزه باید در جایی از شهر قرار گیرد که دسترسی به آن برای همگان آسان باشد و از سوی دیگر به سبب خصلت فرهنگی آن بهتر است که در کنار کتابخانه، مدارس، دانشگاه ها و سایر مراکز فرهنگی واقع شود تا افرادی که در موسسات نامبرده رفت و آمد دارند از موزه نیز بتوانند استفاده نمایند.

امروزه معمولاً موزه در میان یک محوطه سرسبز و یا یک پارک احداث می شود، زیرا درختان پارک با تصفیه هوای اطراف، ایجاد رطوبت لازم، مقابله با گرد و غبار و دود سرو صدا به منزله حفاظ عمل می کنند. تاسیس موزه در محوطه سرسبز مزیت دیگری هم دارد، زیرا هنگامی که هوا مساعد باشد می توان بخشی از مجموعه را به محوطه خارج منتقل کرد و به نمایش گذاشت که سبب جلب بازدید کننده بیشتری می شود. اما باید توجه داشت که تعداد درختان نباید زیاد باشد به نحوی که سدی برای بازدید کننده ایجاد نماید و او را از دنیای خارج بدور سازد.^۸

فضای ورودی

درهای ورودی موزه باید به حدی باشد که محافظت و کنترل آنها برای نگهبانان آسان و میسر باشد. وضع مطلوب آن است که موزه فقط یک در ورودی عمومی اصلی و وسیعت داشته باشد و توسط چراغ یا علامت های دیگر کاملاً مشخص باشد. این در باید به سرسرا و یا اتاق ورودی موزه منتهی شود. در این اتاق یا سرسرا بخش فروش بلیط، میز اطلاعات و فروش انتشارات قرار دارد. اندازه درها باید چنان باشد که تعداد زیادی از افراد در یک لحظه بتوانند به آسانی از آنها عبور کنند.

اتاق ورودی موزه باید به گونه ای ساخته و تزئین شود که نظر مردم را جلب نماید و معرف موزه نیز باشد، زیرا این اتاق نخستین بخش موزه است که بازدید کننده به آن وارد می شود. محوطه ورودی نباید آنقدر وسیع باشد که بازدید کننده در آنجا احساس غریبی و گم شدن نماید و از سوی دیگر باید آنقدر وسعت داشته باشد که گروه های بازدید کننده بر راحتی در آن گرد آمده، از آنجا به سوی تالارهای نمایش حرکت کنند. این محوطه را نباید از میز و صندلی و دیگر وسایل انباشته کرد، فقط چند صندلی یا یکی، دو نیمکت کافی است. نقشه دیواری راهنمای موزه نیز باید در این قسمت نصب شود. جزوه های راهنمای موزه را نیز می توان بر روی میزهای کوچک در این محل قرار داد. ساعت دیواری، تلفن عمومی و حتی صندوق پست نیز از وسایل ضروری این محوطه است. مطلوب ترین و مناسب ترین رابطه بین محوطه ورودی و تالارهای نمایش را می توان توسط دو در به دو طرف ساختمان که در آنها تالارهای نمایش واقع شده باشند برقرار کرد. وجود این دو در، تردد در تالارها و نظارت بر آنها را آسان می سازد. در موزه هایی که ورود و خروج به وسیله دستگاه های الکترونیکی کنترل می شود این وسایل را می توان در محوطه ای که دو در اصلی تالارها از آن منشعب می شوند تعبیه نمود.

سالن های نمایش

امروزه به هنگام احداث موزه ها سعی می شود که سالن های نمایش «انعطاف پذیر» باشند، بدین معنا که سالن ها و اتاق های موزه به نحوی ساخته شوند که بتوان در آنها به آسانی تغییراتی ایجاد کرد و شکل و اندازه آنها را در صورت نیاز تغییر داد، هر چند که در این تغییرات چهار چوب کلی اتاق ها ، ورودی و خروجی ها، سیستم روشنایی و ابزارهای فنی دیگر چون دزدگیر، تهویه و غیره تغییر نخواهند کرد.

برای انعطاف پذیر نمودن تالارهای نمایش می توان از دیواره یا پانلهای سبک که در یکدیگر قفل می شوند استفاده کرد. از این دیواره یا پانلها می توان به تنهایی و یا به صورت مجموعه ای استفاده کرد، اما در بسیاری از موزه ها استفاده از پانل متداول نیست، بلکه به همان روش سنتی سالن های ثابت توجه می شود که در آنها فقط اشیاء از پیش تنظیم شده و ثابت برای نمایش عرضه می گردند.

چه در موزه از پانل های موقت و متحرک و چه از سالن های ثابت استفاده شود، سالن های نمایش باید به نحوی ساخته شوند که بازدید کنندگان بتوانند در آنها براحتی گردش نمایند و اشیاء را از تمام جوانب تماشا کنند، لذا ایجاد مسیر یا راه یکطرفه در تالار نمایش صحیح نمی باشد. بهترین روش، ایجاد فضاهای باز در تالارهای نمایش است تا بازدید کننده از بین این فضاها عبور کنند و بتوانند به دلخواه از هر قسمت تالار به قسمت دیگر رفته و حتی پس از بازدید از قسمتی از مجموعه آثار بدون دیدن کلیه آنها از موزه خارج شود.

درهای ورودی تالار نباید متعدد باشد و همچنین چندین تالار نباید به موازات یکدیگر ساخته شود، زیرا در این صورت احتمال گم کردن راه برای بازدید کننده زیاد می شود. در این صورتی که چندین تالار در دو طرف قرار دارند توصیه می شود که یک راهرو در میان تالارها قرار داشته باشد تا به بازدید کنندگان کمک کند که از یک تالار به آسانی به تالار دیگر بروند.

اشیاء در تالارهای نمایش موزه در داخل ویتترین تنظیم می شوند. ویتترین ها نیز باید همانند تالارها انعطاف پذیر و قابل تغییر باشند. شکل و ترتیب ویتترین ها بستگی کامل به احتیاجات موزه دارد. در تالارهای نمایش اغلب ویتترین ها عمودی می باشند ولی گاه ماهیت اشیاء و یا شکل و ابعاد آنها ایجاب می کند که در ویتترین های افقی تنظیم شوند.

در انتخاب ویتترین ها باید توجه داشت که جنس شیشه آنها محکم و نشکن و شفاف باشد و توسط ابزارهایی از نفوذ گرد و خاک و حشرات محافظت شوند. همچنین توجه به شکل، طرح، جنس زوارها، رنگ و سهولت تمیز کردن آنها نیز ضروری است. ارتفاع ویتترین ها نیز از نکات فنی بسیار حساس است، این ارتفاع باید چنان باشد که بازدید کننده بدون خم شدن و نگریستن به پایین و یا بلند شدن بر نوک پنجه های پا و نگریستن به بالا بتواند به راحتی اشیاء را مشاهده کند، در غیر این صورت بازدید کننده دچار خستگی می شود و پس از مدت کوتاهی موزه را ترک می کند. بررسی های مختلف معماران داخلی نشان داده است که ارتفاع مناسب برای اشیاء در موزه ها بین ۹۰ سانتی متر پایین تر و ۳۰ سانتی متر بالاتر از سطح چشم ها می باشد. اشیاء مرتفع و حجیم را می توان به طور آزاد در تالارها و یا اتاق ها قرار داد تا بازدید کننده بر راحتی و از هر طرف آن را نظاره کند.^۹

" موزه ها و نمایشگاه های هنری از نظر ساختمان و سایر مسایل مربوطه، نقاط مشترک بسیار زیادی دارند. در مجموع، اهداف اصلی آنها جمع آوری، مستندسازی، نگهداری، تحقیق، تفسیر و نمایش فرم های مختلف اشیاء و آثار هنری است. برای این کار، نیاز به افرادی با تخصص ها و مهارت های مختلف است با این حال موزه ها و نمایشگاه های هنری انواع مختلفی دارند که همه آنها با یکدیگر متفاوتند. سازمان های دیگری مانند، مرکز میراث فرهنگی، پژوهشکده ها و برخی از مراکز فرهنگی نیز، نوعی موزه محسوب می شوند.

...

**جهت دریافت هرگونه رساله و مطالعات
معماری با قیمت پایین با ما تماس بگیرید.**

۰۹۹۰۷۵۳۰۹۲۰